

სოციალური პოლიტიკის სტრატეგია და პრიორიტეტები თანამედროვე საქართველოში

ბ ე ბ მ ა:

- ← სოციალური პოლიტიკის სტრატეგია და პრიორიტეტები: არსი, ძირითადი მიმართულებები;
- ← სახელმწიფო პოლიტიკა და სტრატეგია განათლებისა და მეცნიერების სისტემაში;
- ← ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სისტემის განვითარების სტრატეგია და პრიორიტეტები;
- ← სახელმწიფო პოლიტიკა და სტრატეგია კულტურისა და სპორტის სფეროში;
- ← საკონტროლო დავალებები და ამოცანები თვითშემოწმებისათვის;
- ← რეკომენდებული ლიტერატურა.

13.1 სოციალური პოლიტიკის სტრატეგია და პრიორიტეტები: არსი, ძირითადი მიმართულებები

სოციალური პოლიტიკის სტრატეგია – ეს არის ქვეყნის სოციალური პრობლემების სისტემის გენერალური გადაწყვეტა მისი განვითარების მოცემულ კონკრეტულ-ისტორიულ ეტაპზე.

ტოტალიტარულ საზოგადოებაში სოციალური პოლიტიკის სტრატეგია შეგნებულად ფორმირდება ხელმძღვანელი და წარმმართველი ცენტრის – ხელისუფლების მონოპოლისტის მიერ, თუმცა ასეთი სტრატეგია შესაძლოა არ არსებობდეს, თუ სოციალური პრობლემები პრიორიტეტულად არაა მიჩნეული.

დემოკრატიულ (სამოქალაქო) საზოგადოებაში იდეოლოგიებისა და სუბიექტების სიმრავლე წარმოშობს სოციალური პოლიტიკის მიზნების მრავალგვარობას და სტრატეგიათა სიმრავლეს. თითოეული სტრატეგია შედის ამა თუ იმ იდეოლოგიისა თუ საზოგადოებრივი განვითარების პროგრამის შემადგენელ ნაწილად.

მერაბ ვანიშვილი –
სტუ-ს პროფესორი
ვახტანგ დათაშვილი –
სტუ-ს პროფესორი
ირმა ლომაძე –
სტუ-ს დოქტორანტი

საქართველოში მრავალსუბიექტიანი სამოქალაქო საზოგადოების არარსებობის პირობებში დაგროვდა მრავალი სოციალური პრობლემა, რომლებიც მოითხოვენ გადაწყვეტას პრიორიტეტების შერჩევის საფუძველზე.

სოციალური პოლიტიკის პრიორიტეტები – ეს არის:

➤ სოციალური პოლიტიკის პირველი რიგის ამოცანებად შეცნობილი ყველაზე მნიშვნელოვანი პრობლემები;

➤ სახელმწიფოსა და საზოგადოების მიზნობრივ მოქმედებათა ფუძემდებლური მიმართულებები, რომლებიც ორიენტირებულია ყველაზე მნიშვნელოვანი სოციალური პრობლემების გადაწყვეტაზე კონკრეტულ სივრცით-დროით განზომილებაში.

სოციალური პოლიტიკის პრიორიტეტები განისაზღვრება უმნიშვნელოვანესი სოციალურ-ეკონომიკური და სოციალურ-პოლიტიკური პრობლემების შემადგენლობიდან, რეალური ურთიერთკავშირებიდან და სიმწვავიდან გა-მომდინარე პრიორიტეტულობის ობიექტური საფუძვლები ერთიანია საზოგადოებაში არსებული ყველა სოციალური ძალისათვის, რომელთაგან თითოეული, თავისი მოძრაობისა და თავისი იდეოლოგიის პერსპექტიულ მიზნებზე დაყრდნობით, გვთავაზობს სოციალური პოლიტიკის პრიორიტეტების საკუთარ ვარიანტს.

პრიორიტეტების შესახებ საზოგადოებაში არსებული სხვადასხვა მიდგომებისა და წარმოდგენების პირობებში შესაძლოა გამოიყოს და შინაარსობრივად აღიწეროს პრობლემათა ის ჯგუფები, რომელთაგან თითოეულს აქვს საერთოქართული მნიშვნელობა, ყველა ერთად კი შეადგენს **პრიორიტეტული საერთოქართული პრობლემების სისტემას**.

დაბოლოს, **უნდა გვახსოვდეს: სოციალური პოლიტიკის პრიორიტეტების სისტემა – სხვა არაფერია, თუ არა მისი შინაარსობრივი სტრუქტურა (კარკასი). პრიორიტეტები მოცემულ ისტორიულ სიტუაციაში არსებული ძირითადი, ყველაზე მნიშვნელოვანი წინააღმდეგობების პრობლემური ხედვაა, რომელთა გადაწყვეტას უზრუნველყოფს საზოგადოების გადასვლა თვისებრივად ახალ, უფრო კეთილსახურეულ სიტუაციაში.**

საქართველოს სოციალური პოლიტიკის სტრატეგია და პრიორიტეტები ასახულია სამთავრობო დოკუმენტში „ქვეყნის ძირითადი მონაცემები და მიმართულებები 2013-2016 წლებისათვის“.¹

13.2 სახელმწიფო პოლიტიკა და სტრატეგია განათლებისა და მეცნიერების სისტემაში

განათლება საქართველოს მთავრობისთვის პრიორიტეტული მიმართულებაა. განხორციელება განათლების სისტემის დეპოლიტიზება. განათლების სისტემა დაეფუძნება საყოველთაოდ აღიარებულ, თანამედროვე სტანდარტებს. გარანტირებული იქნება უმაღლესი და პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების აკადემიური, ადმინისტრაციული და ფინანსური ავტონომიის მაღალი დონე.

¹ საქართველოს სამთავრობო დოკუმენტი „ქვეყნის ძირითადი მონაცემები და მიმართულებები 2013-2016 წლებისათვის“ (საბოლოო ვარიანტი). – თბილისი, 2013.

სკოლებში შეიცვლება მანდატურის ინსტიტუტის შინაარსი; მანდატური, როგორც სკოლის თანამშრომელი, დაიცავს სკოლის უსაფრთხოებას, სკოლის დებულებისა და ადმინისტრაციის მიერ გაფორმებული ხელშეკრულების შესაბამისად.

შეიქმნება განათლების სისტემის ეფექტიანი მართვის მექანიზმები. განათლების სისტემის მართვა არა ფასადურ, არამედ თანამიმდევრულ და შედეგებზე ორიენტირებულ მოკლე, საშუალო და გრძელვადიან სტრატეგიულ დაგეგმვას დაეფუძნება; გაიზრდება და ცენტრალური ხელისუფლების ორგანოებისაგან მკაფიოდ გაიმიჯნება ადგილობრივი თვითმმართველობის კომპეტენციები განათლების სფეროში.

შეიქმნება ობიექტური, გამჭვირვალე და ეფექტიანი მექანიზმები საგანმანათლებლო დაწესებულებებში კვალიფიციური კადრების შესანარჩუნებლად/მო-საზიდად როგორც ადმინისტრაციულ თანამდებობებზე, ისე აკადემიურ და სხვა პოზიციებზე; დაცული იქნება მასწავლებლის, პროფესორის, მეცნიერის შრომის უფლება და მათ ვერავინ გაათავისუფლებს/გადაირჩევს პირადი თუ პოლიტიკური მოტივების გამო.

უზრუნველყოფილი იქნება მშობლების (მშობელთა საბჭოს მეშვეობით) ეფექტიანი მონაწილეობა სკოლის ცხოვრებაში, სკოლის საქმიანობის ანგარიშის განხილვასა და შეფასებაში.

განხორციელდება განათლების სისტემის ობიექტური და სანდო სტატისტიკის წარმოება, დაინერგება შესაბამისი საერთაშორისო პრაქტიკა და მეთოდოლოგიები; შემუშავდება საგანმანათლებლო დაწესებულებების სტრატეგიული გეგმების შედგენისა და საქმიანობის ანგარიშის მომზადების ერთიანი მეთოდოლოგიები; განხორციელდება განათლების სისტემის მიუკერძოებელი ყოველწლიური მონიტორინგი და შეფასება; უზრუნველყოფილი იქნება შესაბამისი დოკუმენტების საჯაროობა.

შეიქმნება განათლების დაფინანსების ეფექტიანი მექანიზმები. გაიზრდება სახელმწიფო ხარჯები განათლებაზე მთლიან შიდა პროდუქტთან მიმართებით; გაიზრდება განათლების ხელმისაწვდომობა. ამადლდება განათლების ხარისხი. ამადლდება უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების სამეცნიერო პოტენციალი.

შემუშავდება სახელმწიფო პოლიტიკა მეცნიერებისა და სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების საქმიანობის კუთხით; მეცნიერება გახდება ცოდნაზე დაფუძნებული ეკონომიკის საფუძველი; მთავრობის პრიორიტეტების საფუძ-

ველზე მნიშვნელოვნად გაიზარდა მეცნიერების დაფინანსება.

მოხდება ფუნდამენტურ და გამოყენებით კვლევათა ორგანიზებისა და მხარდაჭერის ახალი, ევროპული ტიპის სისტემის ფორმირება; თანამედროვე მოთხოვნათა შესაბამისი სამეცნიერო კვლევების უზრუნველსაყოფად შეიქმნება ქმედითი სისტემა, რომელიც ხელს შეუწყობს საქართველოში არსებული სამეცნიერო პოტენციალის მაქსიმალურ რეალიზებას, მეცნიერების მუდმივ განვითარებას და მის ინტეგრაციას ერთიან სამეცნიერო სივრცეში.

უზრუნველყოფილი იქნება სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარება, კვლევების ხარისხის ამაღლება, ახალგაზრდობის ჩართვა სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობაში, ქვეყნის მეცნიერების ინტეგრირება საერთაშორისო სამეცნიერო სივრცეში; შეიქმნება მეცნიერების სფეროში შედეგზე ორიენტირებული საგრანტო დაფინანსების სისტემა.

ხელი შეეწყობა ქართული მეცნიერებისა და სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების ინტეგრაციას საერთაშორისო სამეცნიერო და აკადემიურ სივრცეში, მათ შორის, ერთობლივ კვლევით საქმიანობას, საერთაშორისო პროექტებში მონაწილეობის ფორმით; მეცნიერების სისტემა დაეფუძნება არსებული სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების პოტენციალს. ამ დაწესებულებების მართვაში უშუალო მონაწილეობას მიიღებენ ამ დაწესებულებების წარმომადგენლები; ქვეყნის ერთ-ერთ უმთავრეს ამოცანად გამოცხადდება ნიჭიერი ახალგაზრდების მეცნიერებაში მოზიდვა.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ 2013-2016 წლებში გასატარებული ღონისძიებები შემდეგნაირად ბამოიფშობა:

1. განათლებისა და მეცნიერების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა:

● განათლებისა და მეცნიერების სფეროში ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის გატარება, ამ სფეროში არსებული ყოველი რეოლის საქმიანობის კოორდინაცია და კონტროლი;

● საქართველოს ყველა მოქალაქისათვის განათლების მიღების თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფა;

● ზოგადი, პროფესიული და უმაღლესი განათლების სრულყოფის უზრუნველყოფა,

მეცნიერების განვითარებისა და სახელმწიფო ენობრივი პოლიტიკის განხორციელება;

● საქართველოს საგანმანათლებლო დაწესებულებების პროგრამების საერთაშორისო საგანმანათლებლო სივრცესთან ჰარმონიზაცია, საზოგადოების თითოეულ წევრთან და საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან ერთად განათლების ხარისხზე ზრუნვა, მისი მუდმივი გაუმჯობესება და ქართული საგანმანათლებლო სივრცის მიმართ ადგილობრივი და საერთაშორისო საზოგადოების ნდობის ამაღლება;

● საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციისა და საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელება, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაცია.

2. ზოგადი განათლება:

● ზოგადი განათლების ღიაობა და თანაბარი ხელმისაწვდომობა ყველასთვის მთელი სიცოცხლის განმავლობაში, ინკლუზიური სწავლების გაფართოება;

● საქართველოს ზოგადი განათლების სისტემის საერთაშორისო საგანმანათლებლო სივრცეში ჩართვა, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების იმ ფინანსური რესურსებით უზრუნველყოფა, რომლებიც მათ შესაძლებლობას მისცემს, სრულად განახორციელონ მათთვის დაკისრებული ფუნქცია-მოვალეობები;

● მასწავლებელთა კვალიფიკაციის დონის ამაღლება და მათი ხელფასების ეტაპობრივი ზრდა;

● ეროვნული შეფასებების, ეროვნული სასწავლო გეგმის შემუშავების და აკრედიტაციის სისტემების ჩამოყალიბება, რაც გულისხმობს სწავლების ხარისხის დადგენისა და შეფასების მეშვეობით ზოგადსაგანმანათლებლო პროცესის დაგეგმვას და მართვას;

● მრავალშვილიანი და სოციალურად დაუცველი ოჯახის მოსწავლეებისათვის, ასევე 2008 წლის აგვისტოს ომში დაღუპული მეომრების მოსწავლე შვილების სასკოლო სახელმძღვანელოების უფასოდ გაცემა;

● ეთნიკურად არაქართველი მოსწავლეებისათვის ქართული ენის სწავლების ხელშეწყობა;

● საერთაშორისო ასპარეზზე ქართველი ახალგაზრდების კონკურენტუნარიანობის ამაღლების მიზნით ინგლისური ენის სწავლების გაძლიერება;

● საქართველოს ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში ძალადობის აღმოფხვრა და დისციპლინის გაუმჯობესება;

☛ განხორციელება იმ მოსწავლეების ტრანსპორტირება სკოლაში, რომლებიც ცხოვრობენ იმ დასახლებულ პუნქტში (სოფელი, დაბა) სადაც არ ფუნქციონირებს სკოლა და მანძილი სოფლებს შორის შესამჩნევია.

3. პროფესიული განათლება:

მოსახლეობის პროფესიულ-საგანმანათლებლო მოთხოვნების დაკმაყოფილება, პირის პროფესიული განვითარების, პროფესიული კარიერისა და სოციალური დაცვის ხელშეწყობა.

4. უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო კვლევების პროგრამა:

☛ უმაღლესი განათლების სფეროში მიმდინარე რეფორმების წარმატებული განხორციელება;

☛ უმაღლესი საგანმანათლებლო, სამეცნიერო და სამეცნიერო-სასწავლო დაწესებულებების ინტელექტუალური და მატერიალური პოტენციალის თანდათანობით ინტეგრაცია;

☛ პირის ისეთი პროფესიული მოღვაწეობისათვის მომზადება, რომელიც მოითხოვს სამეცნიერო ცოდნისა და მეცნიერული მეთოდების გამოყენებას;

☛ სტუდენტური ბარათის დანერგვა, რაც საშუალებას მისცემს სტუდენტებს შეღავათებით ისარგებლონ მუნიციპალურ ტრანსპორტში, სპორტულ-გამაჯანსაღებელ ცენტრებში, კვების ობიექტებში, სავაჭრო ცენტრებსა და სხვადასხვა დაწესებულებებში;

☛ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სახელმწიფო გრანტით დაფინანსების გაორმაგება;

☛ ყველა წარჩინებული სტუდენტის სტიპენდიით უზრუნველყოფა;

☛ წარმატებული სტუდენტების სწავლისა და ცხოვრების დაფინანსება მსოფლიოს საუკეთესო უნივერსიტეტებში;

☛ განსაკუთრებით ნიჭიერი სტუდენტების ხელშეწყობა;

☛ დაფინანსდებიან დოქტურანტურაში სწავლების გაგრძელების მსურველები;

☛ უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების პერსონალის პროფესიული განვითარების მიზნით საერთაშორისო თანამშრომლობა და უცხოეთის შესაბამის საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან აკადემიური პერსონალის გაცვლა;

☛ სხვადასხვა ტიპის გამოცდების ორგანიზება, უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მატერიალური ბაზის რეაბილიტაცია და მათი აღჭურვა, თანამედროვე ტექნოლოგიების გავრცელება;

☛ სამეცნიერო გრანტების დაფინანსებით ფუნდამენტური და გამოყენებითი სამეცნიერო ტექნოლოგიური კვლევების განხორციელების ხელშეწყობა;

☛ მეცნიერების აღდგენისა და განვითარებისთვის შეიქმნება ფონდი, რომელიც უზრუნველყოფს სამეცნიერო - კვლევითი დაწესებულებების დაფინანსებას;

☛ გამოიკვეთება სამეცნიერო კვლევების პრიორიტეტული მიმართულებები და ამოქმედდება კვლევების ხელშეწყობის განსხვავებული ფორმები;

☛ ხელი შეეწყობა სამეცნიერო საერთაშორისო თანამშრომლობას და ახალგაზრდა მეცნიერების წახალისებას.

5. საგანმანათლებლო დაწესებულებათა ინფრასტრუქტურის განვითარება:

☛ საქართველოს განათლების სისტემაში საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის ხელშეწყობა, ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება და სწავლების პროცესში თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა;

☛ თანამედროვე უნარ-ჩვევების დაუფლები-სა და საგანმანათლებლო პროგრამების უკეთ დაძლევის მიზნით საჯარო სკოლების პირველკლასელი მოსწავლეების უზრუნველყოფა პერსონალური კომპიუტერებით („ნეტბუქებით“), ხოლო წარჩინებული ახალგაზრდების წახალისება სხვადასხვა კომპიუტერული ტექნიკით.

13.3 ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სისტემის განვითარების სტრატეგია და პრიორიტეტები

ჯანდაცვის სისტემის რეფორმირების პირველსავე ეტაპზე, საქართველოს ყველა მოქალაქე უზრუნველყოფილი იქნება სამედიცინო დაზღვევის უნივერსალური საბაზისო პაკეტით.

სამედიცინო დაზღვევის უნივერსალური საბაზისო პაკეტი უზრუნველყოფს ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობას, ფინანსური რისკებისაგან დაცვას, დაავადებათა პრევენციასა და გადაუდებელი მკურნალობის ბაზისურ მოცვას. ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის დაფინანსების გაუმჯობესებისათვის შემოღებული იქნება მსოფლიოში აპრობირებული მექანიზმები. შეიქმნება არასახელმწიფო არამომგებიანი ინსტიტუტი. კერძო სადაზღვევო კომპანიები ჩაბმული იქნებიან დამატებითი, ბაზისური კალათით

გათვალისწინებულზე მეტი, მომსახურების გაწევაში. საქართველოს ჰოსპიტალური სექტორი წარმოდგენილი იქნება სახელმწიფო, მუნიციპალური და კერძო ჰოსპიტლებით. გარდა ამისა, გაიზრდება ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამული დაფინანსება.

ჩამოყალიბდება დაგროვებითი საპენსიო სისტემა, რომლითაც მოქალაქის მიერ პენსიის მიღების საფუძველი იქნება მისი საპენსიო შენატანებით დაგროვებული სახსრები.

საქართველოში ამოქმედდება ევროკავშირის ქვეყნებში მოქმედი სახელმწიფო და არასახელმწიფო საპენსიო დაზღვევის უნიფიცირებულ კანონმდებლობაზე დაფუძნებული ახალი სისტემა, რომლის მეშვეობითაც ქვეყანა თანდათანობით გახდება ევროპის სოციალური სივრცის ორგანული შემადგენელი ნაწილი. ახალი სისტემის საფუძველი არის მსოფლიოში აღიარებული ისეთი პრინციპები, როგორიცაა სამართლიანობა, სოლიდარობა და გარანტირებულობა.

საპენსიო სისტემის არსებითი რეფორმა, რომელიც ამ სისტემის დაგროვებით პრინციპზე გადასვლას ითვალისწინებს, დაეფუძნება სავალდებულო საპენსიო დაზღვევას. რეფორმის შედეგად, სისტემაში მნიშვნელოვან როლს კერძო საპენსიო ინსტიტუტები შეასრულებენ. პენსიის ოდენობა დამოკიდებული იქნება მხოლოდ სადაზღვევო სტაჟისა და სადაზღვევო შენატანის ოდენობაზე. სახელმწიფოს ექნება გამოკვეთილი მარეგულირებელი ფუნქცია, რათა სისტემამ შეინარჩუნოს სტაბილურობა. გარდა ამისა, არასრული სტაჟისა და სადაზღვევო შენატანის მქონე მოქალაქეებს დაენიშნებათ (ან შეეცემათ) სოციალური პენსია.

რაც შეეხება იმ პენსიონერებს, რომლებიც რეფორმის საწყის ეტაპზე იმყოფებიან ან მიღწევან საპენსიო ასაკს, სახელმწიფოსგან მიიღებენ პენსიას არანაკლებ საარსებო მინიმუმისა, რაც შესაბამისი კანონით იქნება გარანტირებული.

საარსებო მინიმუმს გაუტოლდება სახელმწიფო შრომითი (ასაკით) პენსია, I და II ჯგუფის შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა და მარჩენალდაკარგულთა, პოლიტრეპრესირებულთა, ჩერნობილის კატასტროფის შედეგად დაზარალებულთა, ომისა და სამხედრო შეიარაღებული ძალების ვეტერანთა და სხვა სპეციფიკური კონტინგენტის სახელმწიფო პენსია; აღმოიფხვრება 2005 წელს ძალოვანი სტრუქტურებიდან დათხოვნილი მოსამსახურეების საპენსიო უზრუნველყოფაში არსებული დისკრიმინაცია და მოხდება მათი პენსიის გადაანგარიშება დღეს მოქმედი ნორმატივების საფუძ-

ველზე. გაორმაგდება უკიდურესად გაჭირვებულთათვის სოციალური დახმარების ოდენობა. გაიზრდება დახმარების მიმღებთა რაოდენობა. მიუხედავად იმისა, რომ სოციალური დახმარების სისტემა იქნება ფედერალური და უნიფიცირებული, ქვეყნის მასშტაბით სოციალურად დაუცველ პირთა შეფასების, მომსახურებისა და აღმინისტრირების ფუნქციები დელეგირებული იქნებათ მუნიციპალურ ორგანოებს.

სოციალური მომსახურების მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილი იქნება სპეციალიზებული დაწესებულებები - მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა, მოხუცებულთა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სახლები და დღის სტაციონარები, აგრეთვე სხვა სპეციალიზებული დაწესებულებები. სოციალური მომსახურების დაწესებულებათა ქსელის განვითარება დაემყარება გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის პრინციპს.

საქართველოს ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ 2013-2016 წლებში განსატარებელი ღონისძიებები შემდგენიარად გამოიყურება:

1. შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროგრამების მართვა:

სახელმწიფოს უმნიშვნელოვანეს პრიორიტეტს წარმოადგენს მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და სოციალურ გარანტიებზე ზრუნვა. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება, შესაბამისი საქმიანობის კოორდინაცია და კონტროლი.

თანამედროვე ჯანდაცვის სისტემა ეფუძნება საზოგადოების სოციალურ კეთილდღეობაზე ზრუნვასა და ჯანმრთელობის დაცვის ფინანსურ და გეოგრაფიულ ხელმისაწვდომობას. აღნიშნული პროგრამის ძირითადი მიმართულებებია:

● სოციალური და ჯანმრთელობის დაცვის სფეროებში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და რეალიზაცია, რაც გულისხმობს სოციალური და ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებასა და განხორციელებას;

● სოციალური დახმარებების, პენსიებისა და სხვადასხვა ფულადი თუ არაფულადი სახელმწიფო (მ.შ. ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამებით განსაზღვრული) ბენეფიტების მიმღებთა გამოვლენა, დადგენა,

აღრიცხვა, დახმარების დანიშვნა და გაცემის ორგანიზება;

❶ ობოლ და მშობელთა მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვთა შვილად/შვილობილად აყვანის, მეურვეობისა და მზრუნველობის პროცესის კოორდინაცია, გასაშვილებელ ბავშვთა და შვილად აყვანის მსურველთა ცენტრალური საინფორმაციო ბანკის წარმოება;

❷ სამედიცინო საქმიანობის ხარისხის კონტროლი;

❸ საზოგადოების გარკვეული ფენების სოციალური დახმარებებით უზრუნველსაყოფად და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის საჭიროებებისათვის გამიზნული პროგრამების შემუშავება, განხორციელების კონტროლი და შედეგების მონიტორინგი;

❹ ეპიდსაწინააღმდეგო და სანიტარულ-ჰიგიენური ნორმების შემუშავება და მათზე ზედამხედველობა;

❺ საექიმო, საექთნო და ფარმაცევტული სპეციალობების ნუსხის განსაზღვრა;

❻ სამედიცინო მომსახურების წესების, პირობებისა და ნორმატივების შემუშავება და მათი შესრულების კონტროლი.

2. სოციალური დაცვა და საპენსიო უზრუნველყოფა:

❶ ქვეყანაში სიღარიბის უკიდურესი ფორმების აღმოფხვრა, სოციალური რისკების განეიტრალება და ღირსეული სიბერის უზრუნველყოფა ხანდაზმული მოქალაქეებისათვის;

❷ ეფექტიანი და ფინანსურად მდგრადი საპენსიო და სოციალური დახმარების სისტემის განვითარებით მოწყვლადი ჯგუფების საარსებოდ აუცილებელი ფულადი შემოსავლებით და სოციალური სერვისებით უზრუნველყოფა;

❸ პრევენციული, სარეაბილიტაციო და ალტერნატიული მომსახურებითა და დამხმარე საშუალებებით უზრუნველყოფა, შესაბამისი საჭიროების მქონე შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა (მათ შორის ბავშვთა), ხანდაზმულთა და ოჯახურ მზრუნველობას მოკლებულ, სოციალურად დაუცველ, ძალადობის მსხვერპლ და მიუსაფარ ბავშვთა ფიზიკური და სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება და საზოგადოებაში ინტეგრაცია.

3. ჯანმრთელობის ხელშეწყობის პროგრამა:

❶ სახელმწიფოს მიერ განხორციელება სხვადასხვა მეთოდით მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის სერვისების მიწოდება. კერძოდ, ჯანმრთელობის დაზღვევით მოსარგებლე

ბენეფიციართა არსებული წრე გაფართოვდება და ყველა მოქალაქე უზრუნველყოფილი იქნება სამედიცინო დაზღვევით;

❷ განხორციელება სხვადასხვა დაავადების მკურნალობის ხარჯების დაფინანსება/თანადაფინანსება, მათ შორის, გადამდები და არაგადამდები დაავადებების და სიცოცხლისთვის საშიშ და ძვირადღირებულ/აუცილებელ მედიკამენტებზე მოსახლეობისთვის ფინანსური და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფისა და ეფექტიანობის გაზრდის მეშვეობით.

4. სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა:

საქართველოში დღესდღეობით არ არსებობს თანამედროვე სტანდარტების პათოლოგიური ლაბორატორია. ამასთანავე აღსანიშნავია, რომ პათოლოგიური ლაბორატორიის გარეშე შეუძლებელია ბევრი დაავადების ზუსტი დიაგნოსტიკა და შედეგად, მკურნალობის ხარისხის უზრუნველყოფა. ადგილობრივად ამ სერვისის არარსებობის გამო საქართველოს მოსახლეობის ნაწილი საზღვარგარეთ არსებულ ლაბორატორიებს მიმართავს, ხოლო ნაწილისთვის ეს მომსახურება საერთოდ არ არის ხელმისაწვდომი. გარდა ამისა, შეზღუდულია საქართველოში ამ მიმართულებით სამედიცინო კადრების მომზადებისა და სამეცნიერო კვლევების წარმოების შესაძლებლობაც.

პრობლემების აღმოსაფხვრელად, საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის 2011–2015 წლების სახელმწიფო სტრატეგია „ხელმისაწვდომი ხარისხიანი ჯანდაცვა“ ითვალისწინებს ქვეყანაში პათოლოგიის დარგის ლაბორატორიული სიმძლავრეების შექმნას. პროგრამის ფარგლებში იგეგმება თანამედროვე სტანდარტების პათოლოგიური ლაბორატორიის მშენებლობა და აღჭურვა, რაც გააუმჯობესებს დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის გამოსავლის ხარისხს, ასევე უზრუნველყოფს შესაბამის სერვისებზე მოსახლეობისათვის ფინანსურ და გეოგრაფიულ ხელმისაწვდომობას.

პროგრამის ფარგლებში იგეგმება ასევე ინფექციური პათოლოგიის, შიდსისა და კლინიკური იმუნოლოგიის სამეცნიერო-პრაქტიკული ცენტრის შენობის რეაბილიტაცია/რეკონსტრუქციის სამუშაოების თანადაფინანსება, რაც, თავის მხრივ, ხელს შეუწყობს არსებული სერვისების ხარისხის გაუმჯობესებას.

ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში მიმდინარე რეფორმის ფარგლებში ქვეყნის მასშტაბით სამედიცინო დაწესებულებებში ელექტრონული სამედიცინო ჩანაწერების სისტემის დანერგვა და გან-

ვითარება, სათანადო ტექნიკური და ტექნოლოგიური ინფრასტრუქტურის ბაზის შექმნის, შესაბამისი პროგრამული ღირებულებებისა და მათი დანერგვისათვის საჭირო სერვისების შესყიდვის, სამინისტროს მონაცემთა ცენტრის რესურსების გაზრდისა და ამ მიზნით სათანადო პროგრამული უზრუნველყოფის დანერგვის გზით, რომლის საშუალებით განხორციელდება საქართველოს მოქალაქეების ელექტრონული სამედიცინო ჩანაწერების დაგროვება. სისტემა წარმოადგენს სამედიცინო ისტორიების ელექტრონულ საცავს, სისტემის ფუნქციონალობა მოიცავს ექიმის პორტალის ინტერფეისს, რომელიც უზრუნველყოფს სამედიცინო ჩანაწერების ძებნას, ნახვას და დამუშავებას, ასევე შესაძლებელია ელექტრონული სამედიცინო ჩანაწერის სისტემაში დაცული ინფორმაციის ინტეგრირება მოქალაქის პორტალთან (მოქალაქეების წვდომა საკუთარ სამედიცინო ჩანაწერებთან), დაცული საშუალებებით სამედიცინო ჩანაწერების ნახვა შესაძლებელი იქნება ასევე სხვა მობილური მატარებლებიდანაც.

საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებიდან იპყლებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს მიერ 2013-2016 წლებში განსატარებელი ღონისძიებები შემდგომი პერიოდის განმავლობაში:

1. იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა ხელშეწყობის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა:

• ქვეყნის პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და დემოგრაფიული მდგომარეობის გათვალისწინებით დევნილთა, ლტოლვილთა, ჰუმანიტარული სტატუსის მქონე პირთა, თავშესაფრის მაძიებელთა, რეპატრიანტთა მიგრაციული ნაკადების რეგულირება, მათი დროებითი ან მუდმივი განსახლების ორგანიზება, ადაპტაციისათვის და საზოგადოებაში ინტეგრაციისათვის საჭირო პირობების შექმნა და სოციალური დაცვა;

• დევნილი მოსახლეობის თვითკმარობის გაზრდა, სახელმწიფოზე მათი დამოკიდებულების შემცირება-აღმოფხვრა და უკიდურესად გაჭირვებული, დაუცველი დევნილების ერთიან სოციალურ პროგრამებში ინტეგრირება საერთო კრიტერიუმების საფუძველზე;

• რეპატრიანტის სტატუსის მაძიებელთა აპლიკაციების სისტემატიზაცია, ანალიზი და განხილვა შესაბამისი გადაწყვეტილების მისაღებად;

• არალეგალური მიგრაციის პრევენცია, დროებითი ლეგალური შრომითი მიგრაციის შესაძლებლობის გაზრდა;

• რეადმისიის ხელშეკრულების საფუძველზე დაბრუნებულთა რეინტეგრაციის უზრუნველყოფა და შესაბამისი მონაცემთა ბაზის შექმნა;

• ოკუპირებულ ტერიტორიებზე უძრავ ქონებაზე საკუთრების უფლების მოთხოვნის მქონე დევნილების გამოკვეთა, აღნიშნული ქონების შემდგომი პრივატიზაციის პროცესის მოსამზადებლად;

• ეკომიგრანტთა განსახლების ორგანიზება და ახალ საცხოვრებელ ადგილებზე მათი ადაპტაცია-ინტეგრაციის პროცესის ხელშეწყობა.

2. განსახლების ადგილებში დევნილთა შენახვა და მათი საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება:

• იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევნილთა მიმართ 2012-2014 წლებში სახელმწიფო სტრატეგიის განხორციელების სამოქმედო გეგმის შესაბამისად, იძულებით გადაადგილებულ პირთა განსახლების ღონისძიებების განხორციელება, მათთვის საცხოვრებელი ფართის (შეძენა, აშენება, რეაბილიტაცია) კერძო საკუთრებაში გადაცემა;

• დევნილთა გრძელვადიანი განსახლების მიზნით, საკადასტრო-აზომვითი, შენობა-ნაგებობების შიდა აზომვითი ნახაზებისა და თბილისისა და საქართველოს სხვა რეგიონებში მდებარე შენობების სარემონტო-სარეაბილიტაციო სამუშაოებთან დაკავშირებული საპროექტო, საექსპერტო, დოკუმენტური აქტებისა და ხარჯთა ნუსხების შედგენის მომსახურების შესყიდვა;

• სავალალო მდგომარეობაში მყოფი დევნილთა კომპაქტურად ჩასახლების ობიექტების შესწავლა და შემდგომში მათი რეაბილიტაცია, კომპაქტურად ჩასახლებულ ობიექტებში დევნილთა, ლტოლვილისა ან ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა რაოდენობის დაზუსტება და მათთვის საყოფაცხოვრებო და კომუნალური მომსახურების ხარჯების (მათ შორის: ელექტროენერგიის, ბუნებრივი აირის, წყლის, ნარჩენების გატანის, ასენიზაციისა და დეზინფექცია-დერატიზაციის, ჩასახლების ობიექტებში მომსახურებისა და მიმდინარე შეკეთების სხვა ხარჯები) და ადმინისტრაციული ხარჯების (კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების მიხედვით ერთ დევნილზე, ლტოლვილის ან ჰუმანიტარული სტატუსის მქონე პირზე თვეში - ქალაქ თბილისში 10.2 ლარით, ხოლო საქართველოს სხვა რეგიონებში - 5 ლარით) დაფინანსება;

• საქართველოში იძულებით გადაადგილე-

ბული მოსახლეობის საცხოვრებელი, სოციალური და ეკონომიკური რეინტეგრაციის ხელშეწყობა;

➤ იძულებით გადაადგილებულ პირთა ერთჯერადი ფულადი დახმარება, სამინისტროს მიერ დადგენილი წესით;

➤ ფართების დაქირავების მიზნით, დაზიანებულ ობიექტებში მცხოვრებ დევნილთა ოჯახების ყოველთვიური სოციალური დახმარება.

13.4 სახელმწიფო პოლიტიკა და სტრატეგია კულტურისა და სპორტის სფეროში

კულტურის სფეროში გასატარებელი ღონისძიებების შედეგად საქართველო თანამედროვე სამყაროს ღირსეული წევრი გახდება. ამ მიზნით შემუშავდება კულტურის განვითარების სტრატეგიული გეგმა, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება ისეთი პრინციპები, როგორიცაა: საქართველოს მოქალაქეების თავისუფალი საქმიანობა კულტურის სფეროში და შემოქმედებით პროცესში ხელისუფლების ჩაურევლობის უზრუნველყოფა.

გამორიცხული იქნება ხელისუფალთა მხრიდან ერთპიროვნული გადაწყვეტილებები. ხელი შეეწყობა ქართული კულტურული სივრცის მსოფლიოს კულტურულ სივრცეში ინტეგრაციას. კულტურული მემკვიდრეობა დაცული იქნება მსოფლიოში აღიარებული სტანდარტების შესაბამისად. რეაბილიტაციის პროცესი წარიმართება საერთაშორისო სტანდარტების, იუნესკოსა და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციების გათვალისწინებით.

საგანგებო ღონისძიებები გატარდება ქართული ენის, როგორც სახელმწიფო ენის, დასაცავად. სახელმწიფო ენაზე იზრუნებს სახელმწიფო, რათა გარანტირებული იყოს ქართული ენის კონსტიტუციური სტატუსის დაცვა. შემუშავდება და ამოქმედდება კანონი სახელმწიფო ენის შესახებ.

სპორტის რეფორმის ძირითადი პრიორიტეტებია: სპორტის შესახებ ახალი კანონის მომზადება; სპორტის დეპოლიტიზება და დეცენტრალიზება; პირობების შექმნა იმისათვის, რომ სპორტში ჩაბმა ხელმისაწვდომი გახდეს მოსახლეობის ყველა ფენისათვის; სპორტული ინფრასტრუქტურის მოდერნიზება; უმაღლესი აკადემიური და საშუალო სპორტული განათლების, აგრეთვე სპორტის მეცნიერების განვითარება; სპორტული მედიცინის განვითარება; სპორტში თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა.

საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს მიერ 2013-2016 წლებში გასატარებელი ღონისძიებები შემადგენიანად გამოიყურება:

1. საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სფეროში პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა:

➤ კულტურის, კულტურული მემკვიდრეობისა და ხელოვნების სფეროებში ერთიანი პოლიტიკის შემუშავება, დაგეგმვა და მისი განხორციელების კოორდინაცია;

➤ ერთიანი სამუხეუმო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება;

➤ სახელოვნებო განათლების ხელშეწყობა;

➤ კულტურის სფეროში განსაკუთრებით ნიჭიერ ბავშვთა და ახალგაზრდა შემოქმედთა მხარდაჭერა;

➤ სხვადასხვა საინტერესო პროექტების დაფინანსება;

➤ საზღვარგარეთ საქართველოს კულტურის ცენტრების შექმნის ხელშეწყობა, კულტურის დღეების, გაცვლითი გასტროლების, კონკურსების, ფესტივალებისა და გამოფენების ორგანიზება;

➤ საქართველოს ტერიტორიაზე უცხოური კულტურის კერებისა და ფონდების შექმნა;

➤ კულტურულ ღირებულებათა დაცვა, მათი შესწავლა და პოპულარიზაცია.

2. ხელოვნების დარგების განვითარების ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია საქართველოსა და მის ფარგლებს გარეთ:

➤ ქვეყნის პოპულარიზაციის და მისი პოზიტიური იმიჯის ჩამოყალიბების მიზნით ისეთი ღონისძიებების გატარება, რომლებიც გააღვივებენ ინტერესს საქართველოს მიმართ და დაუმკვიდრებენ მას სათანადო ადგილს ევროპული ცივილიზაციის ისტორიულ და მიმდინარე კონტექსტში;

➤ სახელოვნებო ორგანიზაციებში კრეატიული აზროვნების დანერგვა-ხელშეწყობა, ქართული ხელოვნებისა და ლიტერატურის ტრადიციების დაცვა და განვითარება;

➤ კლასიკური და თანამედროვე ხელოვნების პოპულარიზაციის მიზნით სხვადასხვა სახელმწიფო პროგრამების შემუშავება და განხორციელება;

➤ საერთაშორისო ფორუმებში მონაწილეობის უზრუნველყოფა და ანალოგიურ ღონისძიებათა საქართველოში მოწყობა;

➤ ქვეყანაში ხელოვნების პოპულარიზაცია, საქართველოს სხვადასხვა ქალაქებში

საერთაშორისო თეატრალური, მუსიკალური, სახვითი, კინო და საბალეტო ხელოვნების, წიგნის ფესტივალების, კონცერტებისა და გამოფენების მოწყობა-ხელშეწყობა;

☛ შემოქმედებითი (მათ შორის ფოლკლორული) კოლექტივებისა და ინდივიდუალური შემსრულებლების სხვადასხვა ქვეყნებში გასამართ ფესტივალებში, კონკურსებსა და გამოფენებში მონაწილეობის ხელშეწყობა;

☛ რეგიონების თეატრების გასტროლების ხელშეწყობა, აგრეთვე მათი სადადგმო და ტექნიკური აღჭურვილობის ხარჯების დაფარვა.

3. სახელოვნებო განათლების სისტემის ხელშეწყობა:

სახელოვნებო განათლების ღონისძიებები ორიენტირებულია როგორც საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსადმი დაქვემდებარებული სახელოვნებო საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელშეწყობაზე, ისე სახელოვნებო განათლების სისტემის ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში განსახორციელებელი პროექტების მხარდაჭერაზე, მათ შორის სასწავლო-შემოქმედებითი კუთხით პერსპექტიულ მოსწავლეთა, სტუდენტთა და საშემსრულებლო სამაგისტრო პროგრამებზე სტუდენტების სწავლის ხელშეწყობაზე, კონკურენტუნარიან გარემოში აღზრდაზე, ნიჭიერ ბავშვთა და ახალგაზრდა მეცნიერთა შემოქმედებით მხარდაჭერაზე, საერთაშორისო კონკურსებსა და ფესტივალებში მონაწილეობის მხარდაჭერაზე, პედაგოგთა ხელშეწყობაზე, საბიბლიოთეკო ფონდებისა და კოლექციების დაცვა, შევსება-გამდიდრებაზე და სხვა.

4. კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და სამუზეუმო სისტემის სრულყოფა:

☛ მატერიალური და არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის, კულტურის უძრავი და მოძრავი ძეგლების კულტურულ ღირებულებათა აღრიცხვა;

☛ საქართველოს მუზეუმებისა და მუზეუმ-ნაკრძალების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება, ტექნიკური ხელშეწყობა და სრულყოფილი ფუნქციონირებისათვის შესაბამისი პირობების შექმნა, დაცვა და პოპულარიზაცია. ინფრასტრუქტურის განვითარება, სარეაბილიტაციო-სარესტავრაციო ღონისძიებების განხორციელება;

☛ სამუზეუმო კოლექციების დიაგნოსტიკა, ექსპონატთა რესტავრაცია, აღრიცხვა, ინვენტარიზაცია და პასპორტიზაცია;

☛ UNESCO-ს ვალდებულებების შესრულება, ქვეყნის ფარგლებს გარეთ არსებულ საქარ-

თველოს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთა მონიტორინგი, შესწავლა, შესაბამის სახელმწიფოებთან ერთად ერთობლივი ღონისძიებების დაგეგმვა და განხორციელება.

5. კულტურის სფეროს მდგრადობის უზრუნველყოფის და ფინანსური ძლიერების პროგრამა:

კულტურის სფეროს მდგრადობის და ფინანსური გაძლიერების უზრუნველყოფა, კულტურის სფეროს მდგრადობის მიღწევა. სამინისტროსათვის რეკომენდაციების შემუშავება თანხების ხარჯვის ეფექტურობის ასამაღლებლად. კრიზისების მართვა. კომერციალიზაციის ხელშეწყობა.

საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროს მიერ 2013-2016 წლებში გასატარებელი ღონისძიებები შემდგენილია შემოიჭურება:

1. სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სფეროების სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა:

☛ ფიზიკური აღზრდისა, სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროში ქვეყნის ერთიანი პოლიტიკის შემუშავება, დაგეგმვა და მისი რეალიზების კოორდინაცია;

☛ სპორტის განვითარებისათვის სათანადო პირობების შექმნა და ძირითად მიმართულებათა განსაზღვრა;

☛ სპორტსმენთა მომზადების ორგანიზაციული და მეთოდური ხელშეწყობა, სპორტის სფეროში კვალიფიკაციის ამაღლების კოორდინაცია, ერთიანი სპორტული კლასიფიკაციის შემუშავება და დამტკიცება, სპორტის სახეობათა, პროფესიული და მოყვარულთა სპორტული კლუბებისა და ორგანიზაციების სტატუსის განსაზღვრა;

☛ სპორტულ ასოციაციებთან, კავშირებთან, სპორტულ ფედერაციებთან და სხვადასხვა სპორტულ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა და მათი საქმიანობის ხელშეწყობა;

☛ სპორტში აკრძალულ მასტიმულირებელ საშუალებათა გამოყენების აღმოფხვრის ღონისძიებათა განხორციელება; სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროში საინვესტიციო და საქველმოქმედო საქმიანობის განხორციელების ხელშეწყობა;

☛ ახალგაზრდა მეცნიერთა, სპორტსმენთა და შემოქმედთათვის სახელმწიფო მხარდაჭერა, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში სამეცნიერო-საგანმანათლებლო სფეროში სახელმწიფო პროგრამების შემუშავება და შესაბამის

უწყებებთან ერთად მათი განხორციელება;

● სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროების განვითარებისათვის საჭირო კაპიტალური მშენებლობის, სარეკონსტრუქციო და სარემონტო სამუშაოების წარმოება.

2. სპორტის განვითარების ხელშეწყობის ღონისძიებები:

● ქვეყნის ნაკრები გუნდების მზადება და მონაწილეობა საერთაშორისო სპორტულ ღონისძიებებში (მსოფლიო და ევროპის ჩემპიონატები, პირველობები, მსოფლიო და ოლიმპიური თამაშები, საერთაშორისო ტურნირები, სასწავლო საწვრთნელი შეკრებები);

● საქართველოს ჩემპიონატების, პირველობების ჩატარება, სპორტული რეზერვისა და მაღალი კლასის სპორტსმენთა მომზადება;

● ქართული ფეხბურთის განვითარებისათვის ქმედითი ნაბიჯების გადადგმა, საფეხბურთო ინფრასტრუქტურის განვითარება და მისი რეაბილიტაცია. ეროვნული, სხვადასხვა ასაკობრივი, ქალთა და ფუტსალის ნაკრებებისათვის ყველა საჭირო პირობების შექმნა;

● ქართული რაგბის შემდგომი განვითარება და საერთაშორისო ასპარეზზე ღირსეულად წარმოჩენა;

● ქართული კალათბურთის განვითარებისათვის ქმედითი ნაბიჯების გადადგმა, საკალათბურთო ინფრასტრუქტურის განვითარება და მისი რეაბილიტაცია, ეროვნული ნაკრები და სხვადასხვა ასაკობრივი ნაკრები გუნდებისათვის ყველა საჭირო პირობების შექმნა, შემდგომი წინსვლისათვის ხელის შეწყობა და ყოველმხრივი დახმარება;

● საქართველოში სპორტის შემდგომი განვითარება, ქვეყნის ნაკრები გუნდების მზადება და მონაწილეობა საერთაშორისო სპორტულ ღონისძიებებში (მსოფლიო და ევროპის ჩემპიონატები, პირველობები, მსოფლიო და ოლიმპიური თამაშები, საერთაშორისო ტურნირები, სასწავლო საწვრთნელი შეკრებები), საქართველოს ჩემპიონატების, პირველობების ჩატარება, სპორტული რეზერვის და მაღალი კლასის სპორტსმენთა მომზადება, სპორტის შემდგომი პოპულარიზაცია და სპორტის პროპაგანდისათვის ხელშეწყობა, „სპორტი ყველასათვის“ პროექტების რეალიზაცია;

● ოლიმპიური თამაშებისათვის მეტი ოლიმპიური ლიცენზიის მოსაპოვებლად საქართველოს ნაკრები გუნდების მზადება და ოლიმპიადებზე საქართველოს სპორტსმენთა მონაწილეობის ხელშეწყობა;

● საქართველოს რეგიონებში ბავშვთა და მოზარდთა მასობრივი სპორტის განვითარება;

● საქართველოში სპორტული ინფრასტრუქტურის შექმნა და რეაბილიტაცია, მატერიალურ-ტექნიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება;

● საქართველოს კადეტთა და იუნიორთა ნაკრები გუნდების წევრობის კანდიდატების მომზადება;

● ქართული სპორტის წარმატებების ამსახველი მასალების შეკრება, დაკომპლექტება, აღრიცხვა, შენახვა-დაცვა, შესწავლა და პოპულარიზაცია;

● ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალი „თბილისი-2015-ისთვის“ შესაბამისი სპორტული რეზერვის მომზადება სპორტის 9 სახეობაში.

3. სპორტის სფეროში დამსახურებულ მოღვაწეთა სოციალური დაცვის ღონისძიებები:

საქართველოში მცხოვრები წამყვანი სპორტსმენებისა და მწვრთნელების, ნაკრებების მომსახურე პერსონალის, ოლიმპიური ჩემპიონების, საჭადრაკო ოლიმპიადების გამარჯვებულების, ვეტერანი სპორტსმენებისა და სპორტის მუშაკების დახმარება და მათი ცხოვრების პირობების გაუმჯობესება, თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი საწვრთნელი პროცესის წარმართვისათვის ხელის შეწყობა.

4. ახალგაზრდობის სფეროში სახელმწიფო ხელშეწყობის ღონისძიებები:

სხვადასხვა ქვეყნის სახელმწიფო ახალგაზრდულ სტრუქტურებთან თანამშრომლობა, ბავშვთა და ახალგაზრდული კავშირების სახელმწიფოებრივი მხარდაჭერა და წახალისება, არაფორმალური განათლების ხელშეწყობა, თავისუფალი დროის შინაარსიანად და ეფექტიანად ხარჯვის ორგანიზება, საქართველოს ახალგაზრდობის ინტელექტუალური, სულიერი და ფიზიკური პოტენციალის გამოვლენა, ფორმირება და სრულყოფა;

ახალგაზრდა და პოტენციურად მომგებიანი ბიზნეს იდეების მქონე საინიციატივო ჯგუფების ხელშეწყობა;

პროგრამა „ახალგაზრდული ფესტივალი-2014-ის“ ფარგლებში კულტურულ-შემოქმედებითი, შემეცნებითი და გასართობი ღონისძიებების მოწყობა, ქართველი ახალგაზრდების ჩართვა სხვადასხვა აქტივობებში, ცხოვრების ჯანსაღი წესის პროპაგანდა, ახალგაზრდების ცოდნისა და უნარების გადრმავება სხვადასხვა მიმართულებით;

პროგრამა „მომავლის ბანაკში“ ფარგლებში ქალაქ ზუგდიდის დაბა ანაკლიის ბანაკებში ქართველი და უცხოელი ახალგაზრდების აქტიური დასვენებით უზრუნველყოფა.

ლექსიკონი კურსი. თემა 12

სოციალური სფეროს მხარჯავი დაწესებულებების მიერ განსახორციელებელი პროგრამები და მათი დაფინანსება 2013-2016 წლებში

ათასი ლარი

დასახელება	2013 წელი სულ	2014 წელი სულ	2015 წელი სულ	2016 წელი სულ
საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო	831,400.0	1,041,400.0	1,329,300.0	1,537,300.0
განათლებისა და მეცნიერების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა	14,951.0	15,200.0	17,400.0	20,400.0
ზოგადი განათლება	427,822.0	576,650.0	790,100.0	894,300.0
პროფესიული განათლება	22,993.0	32,000.0	45,100.0	55,200.0
უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო კვლევების პროგრამა	281,886.0	298,550.0	328,600.0	354,600.0
საგანმანათლებლო დაწესებულებათა ინფრასტრუქტურის განვითარება	83,748.0	119,000.0	148,100.0	212,800.0
საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო	93,850.0	100,132.0	116,282.0	125,832.0
საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სფეროში პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა	3,886.0	3,700.0	3,800.0	4,000.0
ხელოვნების დარგების განვითარების ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ	42,671.8	47,200.0	59,300.0	63,600.0
სახელოვნებო განათლების სისტემის ხელშეწყობა	18,769.7	18,900.0	21,400.0	24,400.0
კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და სამუზეუმო სისტემის სრულყოფა	18,390.5	19,600.0	21,000.0	23,000.0
კულტურის სფეროს მდგრადობის უზრუნველყოფის და ფინანსური ძლიერების პროგრამა	10,132.0	10,732.0	10,782.0	10,832.0
საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტრო	48,000.0	53,000.0	53,000.0	53,000.0
იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა ხელშეწყობის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა	5,850.0	5,000.0	5,000.0	5,000.0
განსახლების ადგილებში დევნილთა შენახვა და მათი საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება	42,150.0	48,000.0	48,000.0	48,000.0

მ. პანიშვილი, ვ. ღათაშვილი, ი. ლომაძე

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	2,345,000.0	2,920,260.0	3,406,260.0	4,300,560.0
შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროგრამების მართვა	41,532.0	45,000.0	45,000.0	46,000.0
სოციალური დაცვა და საპენსიო უზრუნველყოფა	1,654,722.0	2,221,860.0	2,430,460.0	2,759,560.0
ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამა	633,746.0	633,400.0	905,800.0	1,470,000.0
სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა	15,000.0	20,000.0	25,000.0	25,000.0
საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო	47,204.0	53,000.0	58,000.0	65,000.0
სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სფეროების სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა	2,830.0	3,000.0	3,000.0	3,000.0
სპორტის განვითარების ხელშეწყობის ღონისძიებები	32,140.0	35,000.0	39,300.0	45,000.0
სპორტის სფეროში დამსახურებულ მოღვაწეთა სოციალური დაცვის ღონისძიებები	4,034.0	3,500.0	3,700.0	4,000.0
ახალგაზრდობის სფეროში სახელმწიფო ხელშეწყობის ღონისძიებები	8,200.0	11,500.0	12,000.0	13,000.0

საკონტროლო დავალებები და ამოცანები თვითშემოწმებისათვის

1. გახსენით სოციალური პოლიტიკის სტრატეგიის არსი და განმარტეთ მისი შინაარსი.

2. შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები და დაასრულეთ შემდეგი წინადადება:

პრიორიტეტები მოცემულ ისტორიულ სიტუაციაში არსებული ძირითადი ყველაზე (როგორი?) წინააღმდეგობების (როგორი?) ხედავს, რომელთა გადაწყვეტას უზრუნველყოფს (რისი?) გადასვლა თვისებრივად (როგორ?), უფრო კეთილსასურებელ (რაში).

3. ახსენით, რით განსხვავდება სოციალური პოლიტიკის სტრატეგია ტოტალიტარულ და დემოკრატიულ საზოგადოებაში.

4. შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები და დაასრულეთ შემდეგი წინადადება:

თანამედროვე მოთხოვნათა შესაბამისი სამეცნიერო კვლევების უზრუნველსაყოფად შეიქმნება (როგორი?) სისტემა, რომელიც ხელს შეუწყობს (სად?) არსებული სამეცნიერო

..... (რისი?) მაქსიმალურ რეალიზებას, მეცნიერების მუდმივ (რას?) და მის ინტეგრაციას ერთიან სამეცნიერო (რაში).

5. გახსენით სოციალური პოლიტიკის პრიორიტეტების არსი და განმარტეთ მისი შინაარსი.

6. შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები და დაასრულეთ შემდეგი წინადადება:

ხელი შეეწყობა ქართული მეცნიერებისა და სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების (რას?) საერთაშორისო (როგორ?) და აკადემიურ (რაში), მათ შორის, ერთობლივ კვლევით (რას?), საერთაშორისო პროექტებში (რის?) ფორმით.

7. დაასახელეთ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ 2013-2016 წლებში გასატარებელი ღონისძიებები.

8. შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები და დაასრულეთ შემდეგი წინადადება:

ეროვნული შეფასებების, ეროვნული სასწავლო გეგმის (რის?) და აკრედიტაციის სისტემების (რა?), რაც

გულისხმობს (რის?) ხარისხის დადგენისა და (რის?) მეშვეობით ზოგადსაგანმანათლებლო პროცესის (რას?) და მართვას.

9. დაასახელეთ საქართველოს ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ 2013-2016 წლებში გასატარებული ღონისძიებები.

10. შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები და დაასრულეთ შემდეგი წინადადება:

სამედიცინო დაზღვევის უნივერსალური საბაზისო (რა?) უზრუნველყოფს (როგორ?) სამედიცინო მომსახურების (რას?), ფინანსური (რისგან?) დაცვას, დაავადებათა პრევენციასა და (როგორ?) მკურნალობის (როგორ?) მოცვას.

11. დაასახელეთ საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ღტოლვილთა სამინისტროს მიერ 2013-2016 წლებში გასატარებული ღონისძიებები.

12. შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები და დაასრულეთ შემდეგი წინადადება:

საქართველოში ამოქმედდება ევროკავშირის ქვეყნებში მოქმედი სახელმწიფო და (როგორ?) საპენსიო (რის?) უნიფიცირებულ (რაზე?) დაფუძნებული ახალი (რა?), რომლის მეშვეობითაც ქვეყანა თანდათანობით გახდება ევროპის სოციალური

ური (რის?) ორგანული შემადგენელი ნაწილი.

13. დაასახელეთ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს მიერ 2013-2016 წლებში გასატარებული ღონისძიებები.

14. შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები და დაასრულეთ შემდეგი წინადადება:

სახელოვნებო განათლების ღონისძიებები ორიენტირებულია როგორც საქართველოს (რისა?) და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსადმი დაქვემდებარებული სახელოვნებო (როგორ?) დაწესებულებების ხელშეწყობაზე, ისე სახელოვნებო (რის?) სისტემის ხელშეწყობის (რის?) ფარგლებში განსახორციელებელი პროექტების (რაზე?).

15. დაასახელეთ საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროს მიერ 2013-2016 წლებში გასატარებული ღონისძიებები.

16. შეავსეთ გამოტოვებული ადგილები და დაასრულეთ შემდეგი წინადადება:

პროგრამის ფარგლებში იგეგმება ასევე (როგორ?) პათოლოგიის, შიდსისა და კლინიკური (რის?) სამეცნიერო-პრაქტიკული ცენტრის შენობის რეაბილიტაცია/რეკონსტრუქციის სამუშაოების (რა?), რაც, თავის მხრივ, ხელს შეუწყობს არსებული (რის?) ხარისხის (რას?).

რეკომენდებული ლიტერატურა

1. საქართველოს კონსტიტუცია. – თბილისი, 1995 წლის 24 აგვისტო// <http://codex.ge/1055>.
2. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი. – თბილისი, 1997 წლის 26 ივნისი. N786 – IIა // <http://codex.ge/2790>.
3. საქართველოს ორგანული კანონი “საქართველოს შრომის კოდექსი”. – თბილისი, 2010 წლის 17 დეკემბერი. '4113-რს // <http://codex.ge/152>.
4. საქართველოს კანონი „უმაღლესი განათლების შესახებ“. – თბილისი, 2004 წლის 21 დეკემბერი. №688 – rs // <http://codex.ge/1465>.
5. საქართველოს კანონი „ზოგადი განათლების შესახებ“. – თბილისი, 2005 წლის 8 აპრილი. №1330 – Is // <http://codex.ge/2434>.
6. საქართველოს კანონი „საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის შესახებ“. – თბილისი, 2007 წლის 27 ივნისი. № 5069 – rs // <http://codex.ge/2459>.
7. საქართველოს კანონი “თავისუფლების ქარტია”. - თბილისი, 2011 წლის 31 მაისი. №4717-Is // <http://codex.ge/2946>.
8. საქართველოს კანონი “სოციალური დახმარების შესახებ”. – თბილისი, 2006 წლის 29 დეკემბერი. №4289–რს // <http://codex.ge/1389>.
9. საქართველოს კანონი “დაზღვევის შესახებ”. – თბილისი, 1997 წლის 2 მაისი. N 690 – IIს / <http://codex.ge/1412>.
10. საქართველოს კანონი “გენდერული თანასწორობის შესახებ”. – 2010 წლის 26 მარტი. N 2844 – Is // <http://codex.ge/1070>.
11. ევროპის სოციალური ქარტია. – თბილისი, 2010.
12. საქართველოს სამთავრობო დოკუმენტი „ქვეყნის ძირითადი მონაცემები და მიმართულებები 2013-2016 წლებისათვის” (საბოლოო ვარიანტი). – თბილისი, 2013.
13. Волгин Н.А. Социальная политика. Учебник. Под общ. ред. Н.А. Волгина. - М.: Издательство «Экзамен», 2003, с. 113-131.
14. Социальная политика: Толковый словарь / Общ. ред. Н.А. Волгина, отв. ред. Б.В. Ракитский. М., 2002.